

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. Vlt. Argumenta adversaria solvuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

damento fingitur distinctus in re, si vero separari potest, ponamus separari; vero tunc duae unitates existerent non minus essent binarius, quam modo; ergo signum est binarium non constitui per modum illum ex natura rei distinctum. Idemque argumentum aequè efficax fiet per separationem, aut praecisionem intellectus: nam si praeciso tali modo intelligitur binarius existens, si duae unitates existant; ergo signum est non constitui formaliter per illum modum, nam praeciso formali constitutivo, non potest intelligi res constituta.

202 Alij respondent tres unitates componere numerum quaternarium, non quatenus sunt numeri ternarius.

203 Sed contra, in tantum tres unitates sunt numeri ternarius in quantum sunt tres entitates quantae numerabiles; sed in quantum sunt tres entitates huiusmodi componunt numerum quaternarium; ergo quatenus sunt numeri ternarius componunt numerum quaternarium; probatur maior, in quantum tres unitates sunt tria quanta numerabilia habent materiam, & formam numeri ternarii; sed in tantum sunt numeri ternarius in quantum habent materiam, & formam ternarii; ergo in quantum sunt tria quanta numerabilia sunt numeri ternarius.

204 Dices componere numerum ternarium in quantum inter illas tres unitates datur aliqua ultima; sed quando ipsae tres unitates componunt numerum quaternarium nulla datur ultima unitas inter illas; ergo propterea componunt numerum quaternarium non est ternarius.

205 Sed contra, vel est in quantum aliqua ex illis tribus unitatibus est ultima actualiter, vel aptitudinaliter; sed non primum; ergo secundum; non primum, quia esse ultimum actualiter est quod actualiter numeretur ab intellectu, quod est denominatione extrinseca, & haec secundum adversarios non constituit essentialiter numerum; si autem est in quantum ultima aptitudinaliter, etiam quando componit numerum quaternarium est ultima unitas aptitudinaliter; ex eo enim quod iungatur quarta unitas cum illis, non amittunt aliquid intrinsecum, neque mutantur intrinsece; ergo retinent rationem ultimae aptitudinaliter, quia talis ratio ultimae unitatis est quid intrinsecum in illis; ergo secundum omnem illam rationem componunt numerum quaternarium.

SECTIO ULTIMA.

Argumenta Adversaria solvuntur.

206 AD locum Aristotelis respondeo Philosophum divisisse quantitatem in continuam, & discretam, non divisione univoca, & propria, sed potius divisione quasi analogi in analogata, eo modo quo posset dividi risus in risum hominis, & prae, vel eo modo quo dividitur homo in hominem verum, & pictum. Itaque Aristoteles discretam inter species quantitatis, non quia revera sit propria species, & habeat veram, & propriam unitatem per se, sed quia in re habet suum modum extensionis, seu multiplicationis, & communiter concipitur per modum unius habentis suam definitionem, & proprietates, quod satis est ut aliquomodo, & reductively in praedicamentali

coordinatione constitatur, neque enim omnia quae hoc modo in praedicamentis collocantur, habent in rebus propriam, & per se unitatem. Quodque nihil aliud Aristoteles intenderit ex alijs eius locis quos supra pro nostra conclusione citavimus. Neque proprietates per se quantitatis proprie conveniunt numero ut videbimus in responsione ad sextum.

Ad secundum argumentum nego maiorem: ad probationem illius nego antecedens, & ad illius probationem concedo maiorem, quia oratio etiam excluditur ab hoc praedicamento, quia est ens per accidens. Item distinguo minorem: sed quantitas continua non potest esse genus supremum negative nego minorem, positive concedo minorem; dupliciter enim dici potest aliquid primum, & supremum negative, vel positive; negative dicitur tale quatenus non datur aliud primum, & aliud supremum, ad eum modum, quo dicitur Petrus vnicus Filius Pauli primogenitus illius, quatenus non datur alius primus, quo modo loquendi videntur multi Patres circa Christum Dominum respectu Virginis, quem vocant primogenitum illius.

Positive autem dicitur aliquid primum, quatenus est ante alia, & supponit alia, vel connotat illa, ut melius loquar sub se, quae sequantur ad illud, ut v.g. in numero ternario Petrus potest dici primus, quia connotat alios homines qui sequuntur ad ipsum, ita similiter supremum genus dicitur negative illud quod non supponit aliud genus supra se; positive autem dicitur supremum quatenus sub illo sunt alia genera; praedicamentum autem non requirit necessario supremum genus positive, sed negative tantum, quod datur in quantitate; sicut v.g. ut Deus sit ens à se non est necesse ut sit à se positive, hoc est ut fiat, aut producat ut sit eo modo quo in sententia probabili reproducitur Christus à se ipso in Eucharistia, sed sufficit esse negative à se, id est quod non fiat ab alio; ergo si Deus, qui est omnibus rebus perfectior infinite ut accipiat perfectissimam denominationem à se, sufficit quod negative sit talis, à fortiori sufficit ut imperfectissimum genus inter omnia genera realia simpliciter dicatur supremum quod negative sit tale.

Ad tertium respondeo negando antecedens, quia vnus habitus potest esse de illis etiam entibus per accidens, quibus aliqua proprietates convenire potest propter aptitudinem quam à parte rei habet illud obiectum, ut à scientia quasi vnum aliquo modo concipiat ut Politica versatur circa Rempublicam, & ars militaris circa exercitum, quae sunt entia per accidens, & in sententia ipsorum adversariorum excluduntur à praedicamento, sicut domus, & civitas sunt obiectum per se Architecturae, & nihilominus excluduntur à praedicamento: ex quibus evidenter colligitur maiorem unitatem requiri ad hoc ut aliqua ponantur in praedicamento, quam sint obiectum alicuius scientiae, quia ad primum requiritur rigorosa unitas per se ratione vel identitatis, vel unionis physicae; ut patet ex supradictis, & ad secundum non est necesse, ut partes alicuius obiecti habeant rigorosam unitatem per se, sed sufficit convenientia, aut similitudo inter partes illius adaequati obiecti, aut aliqua ordinatio inter illas, ut diximus in praecedentibus, de quo latius agemus *disputatione 1. metaphysica.*

Hoc

210 Hoc totum evidenter demonstro sic; quia intellectus humanus habet pro obiecto adæquato à quo per se specificatur, & accipit unitatem omne intelligibile, cuius partes non habent unitatem per se, sive per identitatem, sive per unionem, nam partes illius obiecti sunt omnes creaturæ tam corporeæ, quam spirituales, tam substantiales, quam accidentales; Item præcipua pars illius obiecti, utpote obiectum attributionis est Deus: atqui omnes creaturæ inter se, & cum Deo non habent unitatem per se, nec identitatis, nec unionis physice; sed solum habent quamdam convenientiam, similitudinem, & subordinationem inter se in ordine ad Deum; ergo ut aliquid sit obiectum alicuius principij cognoscitivi per se vnius, non est necesse ut sit omnino ens per se, sed sufficit ut aliquomodo tale principium cognoscat illud ut aliquo modo vnum, & contempletur in illo aliquas proprietates, & aliqua prædicata secundaria tali obiecto convenientia. Totum hoc ad hominem patet contra adversarios, nam ipsi asserunt Angelum per vnam simplicem cognitionem (quod in cognitione divina omnes sine controversia fatemur) plura ut plura cognoscere, ut Deum, & hominem, entia artificialia, & naturalia, & nihilominus illa quæ per modum vnius obiecti per se cognoscuntur non habent unitatem per se eo modo quo illud, quod in vno prædicamento ponitur petit necessario; ergo.

211 Item contenti deberent esse adversarij, quod obiectum Arithmetice esset vnum per rationem aut vnum ens rationis, nec tam solliciti, aut inquieti deberent esse ad extorquendum à nobis unitatem rigorosissimam per se realem tali obiecto, si confectionem aut acolutiam in sua doctrina haberent, nam Logica in eorum sententia propriissime, & perfectissime vna scientia est, & nihilominus illi tribuit pro obiecto per se primario quoddam ens rationis, aut concretum ex operationibus intellectus, & relationibus rationis, aut directione rationis, quod non potest esse vnum ens per se reale, sed potius est vnum concretum rationis, quia bonum ex integra causa, malum autem ex quocumque defectu. Et ideo univèrsalia formaliter, prædicatum, subiectum, &c. secundum ipsos, quæ iidem adversarij attribuant Logice, ut obiecta per se primaria essentialiter sunt entia rationis; ergo ut numerus sit obiectum per se alicuius scientiæ realis non est necesse in vestra sententia ut sit vnum omnino per se reale, sed sufficit ut sit quomodocumque vnum.

212 Tandem respondeo duplex esse ens per accidens, aliud casuale, qualis est inventio Thesauri, vel etiam illud quod est omnino voluntarium, & ad libitum, ut quod verbum *amo*, *amas*, petat accusativum, & hoc modo coniungitur, vel quod galerus hac vel illa figura fiat, &c. & hoc ens per accidens non potest esse obiectum alicuius scientiæ per se, ut patet ex dicendis postea *libris de posteriori resolutione*.

213 Aliud ens per accidens datur quod est compositum ex pluribus entibus per se completis, & de hoc potest dari scientia, ut v.g. de Republica, de domo, &c. ratio autem est, quia talia entia habent aliquas proprietates necessario illis convenientes, fundatas in principiis naturalibus, hoc est ex tali positione, vel dispositione convenit semper illis aliquod prædicatum, ut v.g. in constructio-

R. P. Ildeph. de Peñañel Theol. Schol. Tom. I.

ne domus, sequitur quod pellat frigus, calorem, &c. Ita similiter ex eo quod ex vna parte iunguntur tres homines numerando illos, sequitur numerus ternarius, & quia ex alio capite iunguntur quatuor, sequitur numerus quaternarius, & quia ternarius est inæqualis quaternario, hoc est, quod in illo non dentur tot partes, quot dantur in quaternario, & alia multa, quæ sequuntur ex positione talium unitatum, ideo ex numero composito ex illis datur scientia.

Ad quartum concedo maiorem, & nego minorem si proprie loquamur de actu, & potentia; in numero enim nulla datur proprie potentia, nec reperitur proprius actus, ac proinde non est ens per se.

Ad quintum nego antecedens, & ad illius probationem concedo maiorem, & nego minorem, & ad probationem concedo item maiorem, & nego minorem quod amplius patebit ex dicendis.

Ad confirmationem nego antecedens, quia numerus non est quantitas, sed quantitates, ac proinde non est vnum ens per se sicut corpus, ratione cuius quantitas ut sic, quæ est vna per se quantitas non potest esse genus ad continuam, & discretam.

Ad sextum respondeo concedendo proprietates quantitatis convenire suo modo quantitati discretæ, ita tamen ut veram unitatem per se realem in ea non requirant, nam extensio huius quantitatis solum est multiplicatio quædam unitatum, multiplicatio autem ut sic non requirit unitatem realem inter ea quæ multiplicantur.

Item divisibilitas huius quantitatis non est in ordine ad realem separationem eorum, quæ in re vnum erant, sed in ordine ad designationem mentis, quæ separare, & dividere potest unitates ex quibus numerum coalescere intelligebat.

Rursus æqualitas, vel inæqualitas inter numeros, ut bene notat Pater Suarez, propterea proprietates quantitatis non est vna aliqua relatio, quæ in toto vno numero inveniatur respectu alterius, sed est ipsa multitudo unitatum propterea in vno numero est maior vel minor quam in alio. Quo modo etiam acervus tritici, aut lapidum potest esse æqualis vel inæqualis alteri. Præterea quamvis numerus proprie sit finitus, tamen hæc etiam denominatio, & proprietates non requirit unitatem realem per se, sed solum definitam multitudinem unitatum. Unde aliter etiam magnitudo finita dicitur, quam multitudo, magnitudo enim est finita, quia in re ipsa clauditur extremo termino, vel vno vel pluribus: numerus autem non habet in re aliquem designatum terminum, nam partes eius habent in re ordinem, aut positionem, tamen in ordine ad mentem semper habet ultimam unitatem, qua finitur eius numeratio.

Denique, & si ratio mensuræ proprie conveniat numero, tamen illa proprietates magis est rationis quam realis, ideoque non requirit in numero veram unitatem realem per se.

Ad ultimum patet ex iam dictis ad sextum.